

Un poet adevărat

Nu mi l-am putut imagina niciodată ca pe un longeviv, prin modul în care și-a trăit viața sa biologică, neavînd nici o șansă. Născut pe 4 octombrie 1937 și încheindu-și socotelile cu această viață în 1996, **Ioanid Romanescu** (a fost poet, numai poet) – poet prolific – publicînd în trei decenii peste 20 de volume de versuri. Dar acest „amestec orgolios de încredere și dezolare”, cum preciza Marian Popa în „Dicționarul de literatură română contemporană” (1977), nu avea șansele unei longevități fără accidente grave. Într-un poem al său, Ioanid Romanescu (pe numele său real Valentin Tudose) a preluat de la pictorul Cézanne o expresie memorabilă: „Eu sunt un jalon, alții vor veni după mine.”, poetul considerînd că „poezia e un drum pe care vor veni alții”. Așa explică el faptul că a fost poet și nimic altceva, de la începutul și pînă la sfîrșitul vieții sale. Între 1965-1969 a fost corector la revista *Ateneu* din Bacău, perioadă în care ne-am apropiat, el fiind primul cenzor al poeziei pe care o scriam atunci, debutîndu-mă în revista *Ateneu* nr. 3 (44), anul V, p. 5, cu poeziile *Acasă* și *Primiți Steaua*, iar în numărul 8 (49), din luna august 1968, cu poezia *Îngeră*. Prin 1969 devenisem prieten, căpătîndu-i încrederea, petrecînd revelionul în apartamentul său din Cornișa Bistriței din Bacău, eu fiind în acel moment proaspăt căsătorit. Am rămas prietenii apropiați pînă la sfîrșitul vieții sale din anul 1996, reușind să-l prind în viață cu prima și singura monografie (pînă acum, care i-a fost dedicată: *Ioanid Romanescu în apărarea poeziei*, apărută la Ed. Apolonia, 1997. Poetul Ioanid Romanescu m-a salvat de la două dezastre: eram amenințat să fac 2 luni de pușcărie pentru că

mersesem gratis pe tren în pelerinajul meu spre București în căutarea destinului, iar după asta m-a ajutat să-mi continui (să-mi reiau de fapt) studiile la Facultatea de filologie din Iași, după întreruperea lor datorită abandonării Institutului Pedagogic din Bacău. M-am înscris grație lui la f. f. (I. Pedagogic Iași) deoarece, între timp mă amenința încorporarea, efectuarea stagiului militar obligatoriu, dacă nu voi duce la comisariatul din Bacău adeverința din care să reiasă că sunt student. În momentele decisive ale vieții mele, cele de cumpănă, Ioanid Romanescu a fost omul care m-a salvat, nu degeaba spunîndu-se că prietenul la nevoie se cunoaște. El a fost unul dintre acei care și-au dedicat viața numai poeziei, considerîndu-se un inspirat și devotat al ei în totalitate, un obsedat al perfecționării operei sale poetice, luptînd din răsputeri pentru recunoașterea valorii ei. A fost un neliniștit temperat, un sarcastic cu răbufniri controlate, retras deseori într-un fel de muțism aproape material, ca și al materiei pe care o contempla și căreia îi asculta „marele plîns” la fel ca Bacovia, uimindu-l colosalele dimensiuni apocaliptice, urieșenia cosmicității materiei, precum aceea a stelei *Antares*, de exemplu, considerîndu-se „*Poet al uriașilor*”, acesta fiind și titlul unui volum de poeme din 1973. Avea conștiința și responsabilitatea actului creator, fiind poet din vocație de la mama lui, cum se spune, fără să beneficieze în timpul vieții de cel mai bun coridor de vizibilitate, integrîndu-se în marea grupare a șaizeciștilor, în fruntea căreia se afla Nichita Stănescu, cel care avea o vizibilitate maximă, datorită ecourilor și impactului major al poeziilor sale, atît în plan național, cît și în cel internațional.

În „*Scriitori români de azi*” Ed. Cartea Românească, 1984, vol. III, criticul Eugen Simion remarcă faptul că „Imaginația lui Ioanid Romanescu este inepuizabilă în a inventa noi dovezi în favoarea poeziei ca valoare supremă în ierarhia bunurilor spirituale; Poezia și mai cu seamă marele visător, poetul” (p. 247), precizînd că el „este un autor remarcabil, clar și personal, foarte loial față de ideea că prin vocea creatorului se exprimă vocea universului întreg”. (p. 255). A fost unul dintre cei mai mari cultivați și pasionați poeți pe care i-am cunoscut. De la el am învățat că „poezia se învață nu-mai dacă te-ai născut poet”. Restul e maculatură. Odată ce ți-ai descoperit talentul, cu care te-ai născut, trebuie să i te supui necondiționat, să-l cultivi, hrănindu-l prin lecturi și extinderea cunoașterii. Avea un stil de lucru apropiat de al lui Cézanne, care-și urmărea motivul unui tablou chiar și 10 ani. La Ioanid Romanescu este cazul motivului „trandafirului sălbatic” (apărîndu-se cu spinii). O transfigurare de fapt a poetului, cel care-și apără astfel florile poeziei sale. Pentru poezii de o asemenea factură, poezia e consolarea și justificarea lor existențială, acea stare de forță și fragilitate. Poetul credea în „*Energia visului*”, afirmînd în volumul cu același titlu că „visul e cea mai puternică energie / pe cît de valoroasă pe atît de la îndemîna oricui - / și nu mint, căci dovezile sunt multe, / căci fiecare se lovește mai întîi / de ceea ce împiedică visul, ca de pragul de sus”. Acest motiv al visului avea să-l urmărească în permanență, toată viața, de la el rămînînd acel vers emblematic: „Trăiască poezia și marii visători!”. Pentru Ioanid Romanescu poezia a fost o formă de

Un poet adevărat

existență, el apărînd de fapt dreptul oricărui om la vis și poezie, adică la autonomia existenței sale unice. S-a definit ca om social numai prin intermediul poeziei, consacîndu-se ei și numai ei. A supraviețuit spiritului prin toată poezia sa, fiindu-i într-un fel o jertfă conștientă. Pentru poezie și-a sacrificat familia, sănătatea și alte avantaje sociale posibile. A fost în substanța lui intimă un vizionar, căutînd să fie întotdeauna el însuși și nu altcineva, scriind deseori în transă, unele poeme avînd aspectul unui vîrtej de cuvinte, unul dintre volumele publicate avînd titlul *Orpheus*. Volumele sale de poezii erau minuțios organizate și construite arhitectonic, Ioanid Romanescu avînd un program propriu de abordare a temei sale predilecte - poetul și poezia. A lăsat în urma sa cîteva realizări majore, dovadă a faptului că au fost reținute în istoriile unor critici literari veritabili (Marian Popa, Eugen Simion, ș.a.). Pentru el poezia a fost reazemul și forța vieții sale, devenindu-i desfătare, justificare a unei vocații, mîngîiere și maximă iubire. Senzualitatea poeziei sale și muzicalitate versurilor sale amintesc de faptul că Ioanid Romanescu avea mari afinități muzicale - cînta la pian, trompetă și acordeon. Poezia sa se adresează cu precădere auzului și văzului nostru, multe versuri avînd o încărcătură spirituală apreciabilă. Poemele sale aflate în manuscris pot trage atenția oricărui lector iubitor de poezie prin grafia lor neruoasă (o capodoperă pe care o posed, fiind intitulată „*Pe sîrmă*”), dar și prin ideile exprimate ca și prin tematica inclusă. Nu putem neglija sintaxa, structura geometrică a cărților sale și tonul lor imperativ. Din poemul „*Cu ochii voștri*” de exemplu, aflăm

adevărul existențial că „poetul este una cu cîntecul său (cu poezia sa): „timpul meu cuprinde și libertatea mea / pentru cîntec nu-mi aștept rîndul într-o altă viață // iată de ce / - înainte ca epocile următoare să mă asculte - / mă apropii recunoscător față de voi / și încă o dată rușinat că nu am putut să vă dăruiesc // decît poezii / vă implor: să nu lăsați pe nimeni, niciodată, / să vorbească despre mine ca despre un martir / nu te invidiez, pasăre înstelînd în zbor - / tu cînți pentru că exiști înșă eu viața o datorez cîntecului”. Într-adevăr, poetul Ioanid Romanescu nu a fost un martir în domeniul liricii - dar un scut al poeziei și poetului e clar că a fost. Imaginea poetului Ioanid Romanescu e foarte bine reprezentată în „*Istoria literaturii române*” a lui Marian Popa (2001, vol. II, p.505-508): „Ioanid Romanescu de la egotismul pentru toți la hieroglifa gnomică” sau „ironic de clasă, înainte ca modul să fi ajuns un bun comun - la optzeciști”, un „vitalist gata să se dedice unei cauze care să-l consume”. În concluzie se consemnează că poetul, autorul „*Singurătății în doi*”, a fost „un boem al infinitului, printre oameni - pînă în luna martie 1996”. Am avut o prietenie de 50 de ani cu Ioanid Romanescu,

timp în care am avut relații de stimă, de la el învățînd lecția stimei, a respectului față de confrăți și semeni. El nu vorbea de rău pe nimeni. Avea codul genetic articulat poetic, fiind unul dintre poezii responsabili față de vocația harului său, unul dintre cei foarte puțini. Motivul amînării („*a doua zi*”) este caracteristic numai poeziei lui Ioanid Romanescu, el reflectînd și specificul unei epoci zisă „*de aur*”, care promitea tuturor „*viitorul luminos*”, care era de fapt un prezent amînat, cu nevoile vitale amînate. Asta a fost miza poeziei sale. Fără a figura în topul marilor români, ceea ce ar fi fost prea mult, îl putem totuși include în schimb într-un top al poezilor cu operă, cei cu adevărat autentici, fără compromisuri majore și jumătăți de măsură. Reproduc în încheiere poemul ascultat în ultima noapte de priveghi de la cîpătiul poetului Ioanid Romanescu, dintr-o noapte a lunii martie 1996, într-un Iași peste care se așternuse un strat de zăpadă proaspătă, contrastînd cu vocea sa guturală și muzica funebă care-l însoțea.

Un „adio” spus acestei lumi

Noapte bună, fante! Noapte bună,
Lumii altor vieți, memoriei fidele
Trecutului continuu, al formelor finite!
Noapte bună și absenței mele!

Noapte bună risipei, norocului,
Tuturor celor întîmplătoare!
Noapte bună visului și Noapții înșeși
Noapte bună și ție uitare!

Noapte bună tristelor enclave
Somnului de piatră lîngă piatră!
Noapte bună cerului sub care
În van se-nchină sieși ființa egolatră!

Vasile BARDAN